

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Olst-Wijhe
Postbus 23
8130 AA WIJHE

Wijhe, 3 november 2021

Betreft: 2021/001 WP/ Advies van de Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe inzake Beleidskader Inburgering Statushouders.

Geacht College,

Hierbij ontvangt u het gevraagde advies van de Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe bij de Beleidsnota Inburgering Olst-Wijhe. Uw reactie zien we met belangstelling tegemoet.

Inleiding

De Nieuwe Wet Inburgering komt voort uit de evaluatie in 2018 van de Wet Inburgering van 2013 en een onderzoek in 2015 van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Deelname door nieuwkomers aan de arbeidsmarkt bleef achter en er waren zorgen over jonge statushouders. De ambitie van de nieuwe **Wet Inburgering 2022** is dat alle inburgeraars snel volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. Door de regie bij gemeenten te leggen is de verwachting dat inburgering beter kan worden vormgegeven in samenhang met participatie in de samenleving. De nieuwe wet is van toepassing op inburgeringsplichtigen van achttien jaar en ouder die zich vanaf 1 januari 2022 vestigen in een Nederlandse gemeente. Deze groep noemen we nieuwkomers. Daarnaast kennen we de groep oudkomers. Dit zijn statushouders die hun inburgeringstraject hebben afgerond of ontheven zijn van inburgering. Ten slotte is er de zogenaamde ondertussengroep. Dit zijn de statushouders die voor 1 januari 2022 onder het huidige stelsel zijn gestart met een inburgeringstraject en dit nog niet hebben afgerond. De Beleidsnota Inburgering Olst-Wijhe biedt het kader voor het nieuwe inburgeringsmodel. Dit beleid geldt voor alle nieuwkomers in Olst-Wijhe die vanaf 1 januari 2022 inburgering plichtig zijn. De essentie van de wetswijziging is dat gemeenten weer, veel meer dan in de afgelopen jaren, verantwoordelijk zijn voor de inburgering van nieuwkomers. U hebt de Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe gevraagd hierop Advies te geven.

Traject

De werkgroep Participatie van de Adviesgroep Samenleving Olst-Wijhe is in het voorjaar door mw. Reinders, beleidsmedewerkster Participatie, geïnformeerd over de nieuwe wet en de mogelijke uitvoering door onze gemeente. Hierbij was de mogelijkheid tot vragen stellen. Mw. Dieën van Vluchtelingenwerk heeft een presentatie gegeven op een thema-avond van de werkgroep Participatie waar de heer J. Boxum, Beleidsmedewerker verdere toelichting gaf. In een later stadium is nogmaals overleg met de heer Boxum geweest.

Daarnaast hebben wij ons voor het advies op deze beleidsnota o.a. geïnformeerd door gesprekken met:

- statushouders uit onze gemeente;
- vrijwilligers en bestuursleden van verenigingen;
- vrijwilligers en werknemers van organisaties die momenteel statushouders begeleiden bij hun inburgering;
- overige inwoners uit Olst-Wijhe.

De Nieuwe Wet Inburgering, korte samenvatting

De nieuwe Wet Inburgering richt zich op een snelle en volwaardige inburgering.

Snel, omdat de inburgering in de gemeente begint op het moment dat een nieuwkomer aan onze gemeente is toegewezen, dus al in het AZC. Binnen tien weken heeft de nieuwkomer een persoonlijk Plan Inburgering Participatie (hierna PIP) opgesteld. Volwaardig, opdat de nieuwkomer na drie jaar zonder ondersteuning in onze maatschappij kan meedraaien en hieraan zelf een bijdrage levert. Voorheen waren nieuwkomers zelf verantwoordelijk voor hun inburgering waarvoor zij geld konden lenen bij DUO. Dit leidde soms tot achterstanden bij het inburgeringstraject, boetes en schulden. De nieuwe Wet Inburgering legt de regie op inburgering bij de eigen gemeente.

De nieuwe wet gaat ervan uit dat iedereen meedoet. Hiermee krijgt inburgering meer verbinding met de verschillende gebieden binnen het sociaal domein zoals participatie, gezondheid, financiën en het hebben van een sociaal netwerk.

Beleidskader Inburgering Statushouders Olst-Wijhe, korte samenvatting

In het Beleidskader staat integreren in de samenleving van onze gemeente Olst-Wijhe voorop. Uw ambitie is dat nieuwkomers én oudkomers snel, goed en volwaardig meedoen in onze gemeente. Inburgering vindt plaats door middel van een 'nieuwe klantreis' van asielzoekerscentrum (AZC) tot het behalen van een inburgeringsdiploma en het meedoen en meewerken in onze samenleving, binnen maximaal drie jaar.

De belangrijkste tools die u hiervoor wilt inzetten zijn het leren van de Nederlandse taal in combinatie met werk, een opleiding, vrijwilligerswerk of, voor wie dit niet haalbaar is, een zinvolle dagbesteding. Streefniveau voor de Nederlandse taal is B1, wat gelijk staat aan eindniveau MBO 2 en 3. Door ook aandacht te geven aan positieve gezondheid hoopt u dat gezondheidsproblemen het bereiken hiervan niet belemmeren.

Olst-Wijhe heeft ervoor gekozen een consulent Inburgering aan te stellen die hierover de regie houdt. De consulent is opgeleid om cultuursensitief te werken. Ook kan de consulent, door regelmatig contact eerder signalen opvangen en contact opnemen met WMO of Jeugd.

Als kleine gemeente heeft u ervoor gekozen de inkoop van opleidingen regionaal te doen. De eerste handelingen worden door Vluchtelingenwerk Nederland verricht.

Voor de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering ontvangt u van de Rijksoverheid budgetten. U geeft aan voor de uitvoering van deze wet budgettair geen speelruimte te hebben. Dit door de financiële tekorten van de gemeente en de daaruit voortkomende bezuinigingen. Het Beleidskader Inburgering Olst-Wijhe beperkt zich tot de wettelijke verplichtingen

Onze reactie

De adviesraad verheugt zich erover dat in de Nieuwe Wet Inburgering de regie weer bij de gemeente komt te liggen. Juist omdat wij een kleinere gemeente zijn, kan er meer aandacht gegeven worden aan de Inburgeraar en kan het risico verkleind worden dat de Nieuwkomer in de schulden raakt.

Uw beleidsnota volgt deze Wet die ervan uit gaat dat iedereen meedoet. Uw aandachtspunten zijn Taal, Werk en Gezondheid. De Adviesraad onderschrijft het belang van deze punten voor een goede Inburgering. Maar volwaardig meedoen is meer dan taal en werk.

Uitgangspunt voor het beleid van een goede integratie, is inburgeraars gastvrij te willen ontvangen en er alles aan willen doen om tot een inclusief beleid te komen met concreet geformuleerde ambities en doelstellingen.

Dit vraagt meer dan het uitwerken van een Wet. Dit vraagt om een gezamenlijke inspanning. Het creëren van een lokaal draagvlak voor inburgering is daarom bijzonder belangrijk.

We zien als adviesraad een actieve rol weggelegd voor de gemeente om langs diverse wegen het opbouwen van een breed lokaal draagvlak voor nieuwkomers te stimuleren. De Adviesraad zal hier haar verantwoordelijkheid nemen en bovengenoemd uitgangspunt uitdragen.

Wij adviseren **positief** ten aanzien van uw beleidsplan en hebben hierna nog enkele specifieke adviezen, punten van zorg en vragen.

Specifieke adviezen

Wij adviseren bij de invulling van de uitvoering van de Wet Inburgering samen te werken met organisaties. Juist vanuit de basis kunnen goede ideeën ontstaan. De inburgeraar zelf, vrijwilligers die hen begeleiden of betrokken inwoners.

Veel van wat in dit beleidsstuk beschreven staat kan ook voor andere inwoners van toepassing zijn, bijvoorbeeld het wegwerken van taalachterstand, vergroten van een netwerk, eenzaamheid bestrijden, werken aan gezondheid en weerbaarheid. Door hier de verbinding te zoeken zijn er misschien meer mogelijkheden binnen een beperkt budget. Dit effect wordt ook wel bijvangst genoemd. Wij adviseren u om dit te onderzoeken.

De gemeente Olst-Wijhe werkt sinds enkele jaren volgens de Omgekeerde Toets. Binnen deze nieuwe Inburgeringswet ligt veel vast. Toch is het belangrijk om waar mogelijk te kijken naar oplossingen die bij het individu passen en vaak, op de langere termijn, een betere oplossing zijn. Wij adviseren u om ook het mechanisme van de omgekeerde toets op te nemen in dit beleidsplan.

Na het ontvangen van het concept beleidskader zijn de aantallen Nieuwkomers voor 2022 verdubbeld. Wij adviseren u om scenario's te ontwikkelen ten aanzien van de wisselende instroom en daaraan gekoppeld de benodigde ambtelijke capaciteit om hier adequaat op in te kunnen springen. Verder adviseren wij u om met het Rijk goede afspraken te maken over de financiering hieromtrent. Het moet gewaarborgd zijn dat als de aantallen groter worden, de financiering navenant opgehoogd wordt. Het systeem dat in het volgende jaar de aantallen van het lopende jaar ten grondslag ligt, lijkt hier een goed instrument.

Tussen het moment dat de statushouder aan onze gemeente is toegewezen en het ontvangen van een huissleutel kan enkele maanden zitten. Wij adviseren u om alles in het werk te stellen om een Nieuwkomer zo snel mogelijk te laten starten met het inburgeringstraject.

Wij adviseren uw keuze om een consultant Inburgering aan te stellen te evalueren zowel na zes maanden als ook na twaalf maanden om vast te kunnen stellen dat dit de meest effectieve manier is en of kennis en vaardigheden op voldoende peil is binnen de dienstverlenende sector binnen het ambtelijk apparaat en daar waar nodig bij te scholen.

Ten aanzien van het monitoren en het bewaken van voortgang bij inburgering adviseren wij de nadruk te leggen op stimuleren en begeleiden in plaats van op controleren en straffen. Dit kan al in de (schriftelijke) communicatie omtrent de handhaving, welke gaat plaats vinden.

Wij adviseren u om belangrijke gesprekken altijd samen met te houden met iemand, waarin de inburgeraar vertrouwen stelt, zodat deze de inburgeraar kan adviseren bij het aangaan van verplichtingen en verwachtingen in een juist perspectief kan zetten.

In de nieuwe Wet Inburgering is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering en regiehouder. De uitvoering ligt vaak bij andere organisaties. De Adviesraad adviseert beleid te maken over taken, verantwoordelijkheden en scholing van vrijwilligers en hierover afspraken te maken met organisaties, hierbij de privacy van de Inburgeraar in het oog te houden, dit vast te leggen en regelmatig te evalueren.

U noemt het Voor Veld (sport en culturele organisaties) als instrument voor participatie en inburgering. Wij zijn het met u eens dat een goede integratie plaatsvindt wanneer Nieuwkomers en hun kinderen deelnemen aan plaatselijke verenigingen. Deelname aan het verenigingsleven onder de Nieuwkomers blijkt laag te zijn. Mogelijke redenen hiervoor kunnen onder meer zijn: niet bekend zijn met een verenigingscultuur, geen affiniteit met de doelstelling van de vereniging, financiële redenen. Om Nieuwkomers een onderdeel van onze samenleving te laten worden vragen wij u te onderzoeken waarom Nieuwkomers zo weinig deelnemen aan het Voor Veld zodat u hierop kunt sturen.

Plan Inburgering en Participatie (PIP):

Op basis van deze Brede intake en een leerbaarheidstoets (afgenomen door een onafhankelijke organisatie) moet de gemeente een PIP opstellen met elke inburgeraar.

Veel inburgeraars hebben aan het begin van de Nieuwe Reis nog geen beeld van hun toekomst en de situatie in Nederland en in het bijzonder in Olst-Wijhe en kunnen dus geen valide **PIP** maken. Het PIP moet na overleg met de consulent kunnen worden geactualiseerd en gespecificeerd.

Het PIP is een beschikking en is dus een officieel besluit wat betekent dat de gemeente kan handhaven als afspraken niet worden nagekomen. De statushouder kan bezwaar maken als de gemeenten afspraken niet nakomt. Wij adviseren de basisafspraken in de Pip tussentijds te evalueren en de mogelijkheid te creëren om de doelstellingen van de PIP, indien nodig, te kunnen aanpassen.

Hebt u vragen over ons Advies dan lichten wij dit graag toe en wij zijn altijd bereid verder mee te denken.

Wij zijn benieuwd hoe uw beleidskader verder is uitgewerkt in een Implementatieplan en een Uitvoeringsplan. Wij hebben voorts nog een aantal punten van zorg en enkele suggesties. Die hebben we in een bijlage weergegeven. Over deze bijlage gaan wij graag nog met een ambtenaar in gesprek. Wij voegen de bijlage als extra informatie toe aan dit advies.

Hartelijke groeten.

Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe

S. Kolkman-Roskam
voorzitter

Bijlage: punten van zorg

1. Voldoende middelen

Kwaliteit van de dienstverlening staat voorop. Een geslaagde inburgering is gebaat bij optimale ondersteuning, die start bij de intake en door vertaald wordt naar de wijze waarop de regiefunctie wordt vervuld.

Indien de uitvoering van de inburgering binnen de gemeente aanleiding geeft tot het extra trainen van medewerkers en/of het aantrekken van medewerkers met aanvullende competenties op dit vlak, hopen wij dat de gemeente hier voldoende middelen voor vrij zal maken.

2. Caseload Consulent Inburgering

U hebt ervoor gekozen in onze gemeente een Consulent Inburgering aan te stellen die cultuursensitief kan werken en de regie over het inburgeringstraject houdt. Wij zijn zeer positief over het aanstellen van een Consulent Inburgering.

Wij uiten echter onze zorg over de caseload van de consulent en de kwetsbaarheid van de functie, aangezien er deze functie slechts door één persoon wordt vervuld.

3. Sturen op Cultuursensitief werken

Na het afsluiten van de Inburgering, en eventueel al eerder, of bij uitval of vervanging van de Consulent Inburgering, nemen gewone consulenten de begeleiding van de inburgeraar naar werk over. Onze zorg ligt ten aanzien van de borging van de kwaliteit van de dienstverlening van uw medewerkers die nu of in de toekomst contact hebben met nieuwkomers. Daarbij zijn de Nieuwkomers die nu komen, niet de Nieuwkomers van de toekomst. Zij kunnen uit andere culturen komen, dan de groep die nu komt. Wij vragen u om continue te sturen op cultuursensitief werken.

4. Erveringen toepassen in andere sociale wetgeving

Doordat Inburgeraars straks op een breder vlak in beeld zijn bij de regiefunctie van de Consulent Inburgering, kan er eerder ingespeeld worden op benodigde hulpvragen. De Adviesraad ziet hierin kansen en gaat er van uit dat de opgedane ervaringen ook in volle breedte worden toegepast op de uitvoering gericht op Jeugdwet, WMO en Participatiewet.

5. Gegevens aanleveren aan Divosa

U gaat meewerken aan Divosa. Zo ziet u waar u staat ten opzichte van andere gemeenten en kunt u van hen leren. U geeft zelf aan veel gegevens niet aan te (kunnen) leveren. Wij vinden dat erg jammer omdat de inspanningen op deze wijze niet te meten zijn en niet duidelijk wordt wat werkt en wat niet en wat er bijgesteld moet worden. Met de huidige ICT mogelijkheden, integraal werken en een regiehouder moet dit mogelijk zijn.

Hier ziet de adviesraad een kans om een gezamenlijk (digitaal) formulier te gebruiken zodat het hele inburgeringstraject gemonitord kan worden, e.e.a. transparant maken verantwoord en de gemeente Olst-Wijhe mee kan doen aan benchmarking, zodat de informatie kan worden gepubliceerd en de samenleving hiermee kan worden geïnformeerd over de bereikte resultaten. Dit om het draagvlak voor opvang in Olst-Wijhe positief te beïnvloeden. De privacy dient natuurlijk wel gewaarborgd blijven.

6. Kwaliteit van de aangeboden scholing

De inkoop van scholingstrajecten gebeurt regionaal. Ondanks een aantal grote veranderingen - gemeenten krijgen de regie - blijft in het nieuwe stelsel een aantal aspecten van marktwerking hetzelfde. In het huidige stelsel zijn de resultaten achtergebleven bij de verwachtingen. Echter, net als in het oude stelsel zullen private aanbieders het onderwijs blijven verzorgen en blijft de stichting

'Blik op Werk' verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit. Hier ligt een punt van zorg en vragen u alert te blijven op signalen over de kwaliteit van de aangeboden scholing.

7. Begrijpelijk taalgebruik

Binnen de gemeente is gelukkig al veel aandacht voor het gebruik van begrijpelijk taalgebruik in de communicatie met inwoners. Voor deze doelgroep is dit nog belangrijker. Wij hopen dat u deze lijn voortzet.

8. Financiën voorliggend veld

Binnen onze gemeente is er de afgelopen jaren een netwerk opgebouwd van organisaties, professionals en vrijwilligers die de inburgeraar ondersteunen en die over veel expertise beschikken. Kennis wordt sneller gedeeld en er vindt een betere overdracht plaats, ook met bijvoorbeeld de afdelingen WMO en Jeugd en is er minder kans dat statushouders 'isoleren'. Het is belangrijk dat deze contacten blijven bestaan en indien nodig uitgebouwd. Zowel voor de toekomstige nieuwkomers als de huidige betrokkenen, de statushouders en overige inburgeraars. Onze zorg is dat er mogelijk in het voorliggend veld onvoldoende financiële middelen zijn en vragen hiervoor uw aandacht.

9. Kennis van besturen van verenigingen

Een punt van zorg is of de vereniging bestuurders voldoende kennis en vaardigheden hebben om Nieuwkomers te kunnen verwelkomen. Wij vragen hier aandacht voor.

10. Inburgeraars vóór 1 januari 2022 (Oudkomers)

De Adviesraad vindt het belangrijk dat iedereen volledig mee kan doen en maakt zich zorgen over de groep oudkomers en vraagt uw aandacht voor hen. Deze nieuwe wet beoogt een verbetering van het oude traject. Dit impliceert dat zij, die onder de oude wet zijn ingeburgerd, niet optimaal zijn ingeburgerd. Daarom vragen wij u hen waar nodig als bijvangst mee te nemen in uw implementatieplan en aan te bieden faciliteiten

11. Kinderen en jongeren

Kinderen die in het onderwijs met achterstanden binnenkomen, lopen een risico dit niet meer in te halen. Dit kunnen kinderen zijn die al onderwijs in het land van herkomst hebben gevolgd en zowel de Nederlandse taal moeten leren als wel op een niveau moeten komen die gelijkwaardig is aan het Nederlandse Opleidingsniveau; als kinderen die hier in het onderwijs starten. Voor beide groepen geldt dat zij thuis meestal de taal van herkomst spreken en zij daardoor een taalachterstand in vergelijking met Nederlandse kinderen kunnen oplopen. Ouders kennen de verwachtingen niet altijd die het Nederlandse onderwijs heeft ten aanzien van hun betrokkenheid en ondersteuning bij het leerproces van het kind/de jongere.

Een risico is dat het aantal laaggeletterden de komende jaren toeneemt.

Wij vragen aandacht voor deze kwetsbare groep en vragen iets te betekenen in het blijven voorlichten van ouders over hoe zij hun kinderen kunnen helpen in het Nederlandse schoolsysteem en bij het leren van de Nederlandse taal.

12. Ouderen

Oudere statushouders hoeven geen inburgeringstraject te volgen. Voor het onderdeel betaald werk begrijpen wij dat. Het punt van zorg is dat deze groep in isolatie terecht komt. Ook voor deze kwetsbare groep vragen wij aandacht en vragen iets te ontwikkelen zodat zij aan activiteiten kunnen deelnemen en een groter netwerk op kunnen bouwen.

13. Vrouwen

Binnen veel culturen heeft een vrouw niet dezelfde rechten, vrijheden en positie als een man. Dit betekent dat vrouwen uit die culturen belemmeringen om in te burgeren kunnen ervaren. Ook voor hen spreken wij onze zorg uit en vragen om extra aandacht.

14. Vrijwilligers en privacy

In de nieuwe Wet Inburgering is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering en regiehouder. De uitvoering ligt vaak bij andere organisaties.

Veel organisaties die de inburgeraar ondersteunen, werken met vrijwilligers. Dit is positief want dit bevordert de integratie en vergroot het sociaal netwerk. De Adviesraad ziet hier kansen en hoopt dat de gemeente die kansen benut. Wij verwijzen hier wel naar onze zorgen over de privacy van de Nieuwkomer.

15. Kosten van laptops

Naast taalvaardigheid zijn digitale vaardigheden essentieel om mee te komen in de samenleving. U besteedt expliciet aandacht aan de ontwikkeling van digitale vaardigheden.

Het aanschaffen van één of meerdere laptops is een behoorlijke uitgave, terwijl er al veel uitgaven zijn. De Adviesraad maakt zich zorgen of de Nieuwkomer zich dat wel kan veroorloven en vraagt zich af of alle scenario's zijn bekeken. Mogelijk willen burgers hun oude werkbare laptops beschikbaar stellen.

16. De groep hoogopgeleide inburgeraars

De groep hoogopgeleide inburgeraars kan snel uit beeld verdwijnen omdat zij zeer zelfredzaam is. Dit is tevens een risico omdat zij zich veelal met Engels redde, is er kans dat de kennis van het Nederlands vervaagt. Daarnaast heeft ervaring geleerd dat het risico bestaat dat een groot deel van deze groep na enkele jaren een burn-out krijgt.

B1 niveau is eindniveau MBO 3. Dit is vrij hoog om in drie jaren te bereiken.

Bijstelling moet mogelijk zijn wanneer B1 niveau te hoog is om in drie jaar te bereiken.

De Adviesraad vraagt zich af hoe snel en intensief de taallessen voor deze groep zijn. Past een andere leerroute niet beter bij deze groep hoogopgeleiden?

De Adviesraad vraagt om ook voor de hoogopgeleide inburgeraars naar persoonlijke aanpassingen te kijken en om ook de 'succesvolle' inburgeraars te monitoren om latere problemen te voorkomen.

Wij spreken hier ook de zorg uit voor de gezinnen van hoog opgeleiden met jonge kinderen. De nieuwkomer lijkt wel voor heel veel dingen verantwoordelijk te zijn. Hij moet het B1 niveau Nederlands in korte tijd bereiken. Hij is verantwoordelijk voor de scholing van zijn kinderen, is inburgering plichtig, waarbij het niet ondenkbaar is dat hij zorgen heeft voor familieleden in oorlogsgebieden en zelf nog traumatische ervaringen moet verwerken. Een en ander moet wel in balans zijn. We verwijzen hier naar de eerdergenoemde omgekeerde toets.

17. Voldoende taalstage plaatsen

De Z-route, Zelfstandigheidsroute is gericht op het leren van de taal en zo zelfstandig mogelijk deelnemen aan de samenleving. Hiervoor is de inzet van (vrijwillige) participatiecoaches, die de sociale kaart in de gemeente kennen en cursisten begeleiden naar (vrijwilligers)werk of een taalstage cruciaal. Om deze plaatsen te vinden is een goede kennis van de lokale mogelijkheden nodig.

De Adviesraad uit haar zorg over de aanwezigheid van voldoende, kwalitatief geschikte plaatsen en vrijwilligers. Zij adviseert aan te sluiten bij en zich te laten informeren door lokale initiatieven.

18. Passend vrijwilligerswerk

Het doel van deze plaatsen is deelname aan de maatschappij, dagritme maar vooral het leren van de taal en het vergroten van het netwerk.

Helaas horen wij dat inburgeraars regelmatig geïsoleerd raken tijdens het (vrijwilligers)werk en/of niet betrokken worden bij gesprekken c.q. er geen initiatief wordt genomen om met hen te praten. De Adviesraad wijst op het belang van een zinvolle plaatsing waar ook de gastvrije, ontvangende partij goed geïnformeerd wordt en waar, zeker in het begin, regelmatig wordt geëvalueerd en bijgestuurd.

19. Dossiers en AVG

Om mensen die vrijwilligerswerk zoeken goed te helpen is soms dossierkennis nodig. Mogelijk door meer mensen dan normaal, op de werkplek, vrijwilligers, begeleiders op de werkplek. De Adviesraad verwacht dat de privacy hierbij geborgd is en dat dit van tevoren duidelijk besproken is met de inburgeraar en dat deze de verplichte akkoordverklaring getekend heeft.

20. Zelfstandig ondernemerschap

Naast begeleiding naar werk of vrijwilligerswerk leidt u nieuwkomers ook naar zelfstandig ondernemerschap. Het is niet gemakkelijk om, na de aanvankelijke, financiële, steun, een bedrijf rendabel te houden. Het risico bestaat dat inburgeraars met grote schulden blijven zitten. Wij vragen u bij de start van een bedrijf gebruik te maken van lokale ondernemers en ondernemersverenigingen. De toekomstige ondernemer dient lokaal gesteund te worden door bij voorkeur ondernemers uit een vergelijkbare sector.

Daarnaast uiten wij onze zorg over het volgende

- Er is een risico dat het opzetten van een bedrijf een negatief effect kan hebben op het verwerven van de Nederlandse taal omdat dit op de achtergrond komt te staan. Zeker wanneer slechts weinig klanten een autochtone achtergrond hebben.
- Vrouwen werken mee in het bedrijf van hun man. Hier kleeft een risico aan dat zij geen zelfstandig arbeidsverleden opbouwen.
- Omdat kinderen de Nederlandse taal beter beheersen, zijn zij in een dienstverlenende onderneming te vinden om als tolk te dienen of bij springen. In het land van herkomst kan normaal zijn, dat kinderen meewerken. Wij vinden het belangrijk dat kinderen mee kunnen doen in de Nederlandse maatschappij en dat ouders hen daarbij ondersteunen.
- In veel landen waar Nieuwkomers vandaan komen bestaat een zorgcultuur voor de (extended) family. Een risico is dat bedrijfs- en familiefinanciën in elkaar over lopen, waardoor de ondernemer in financiële problemen kan komen.

Wij hopen dat er aandacht is voor bovengenoemde zaken. Wij adviseren u dit direct bij de oprichting van een onderneming bespreekbaar te maken, te informeren en te blijven monitoren.

21. Financieel ontzorgen

De gemeenten nemen de eerste periode financiële taken over van de vluchteling, om financiële problemen te voorkomen.

Wij zijn positief over het gegeven dat Nieuwkomers het eerste half jaar ondersteund worden en zien hier kansen in uitbreiding van deze faciliteit voor hen die dit langer nodig hebben of alsnog nodig hebben.

Binnen onze gemeente bestaat al een goede samenwerking tussen organisaties, Financiën de Baas helpt velen uit de financiële problemen te blijven, ook inburgeraars (Oudkomers en Nieuwkomers).

De Adviesraad heeft in eerdere Adviezen het belang van Financiën De Baas onderschreven.

Uitbreiding van het aantal uren dat een statushouder werkt, kan leiden tot armoedeval.

De Adviesraad maakt zich zorgen of de inburgeraar hiervan op de hoogte is.

Financiën de Baas kan met behulp van een tool op de site van de belastingdienst een berekening maken. Dit is slechts een raming, het kan voor komen dat iemand toch netto lagere inkomsten heeft. Ook dit is een punt van zorg. Het niet begrijpen waarom als je meer werkt je uiteindelijk minder

overhoudt, lijkt een belemmering voor integratie. Hier zal de nodige zorg aan besteed moeten worden.

22. Positieve gezondheid

De Adviesraad onderschrijft het belang van een goede geestelijke en lichamelijke gezondheid en is blij dat u dit bij uw beleid betreft en dat u meedoen ondanks reeds bestaande medische problematiek stimuleert. Wij waarderen dat u oog heeft voor de problematiek, dat u aan vroeg signalering doet en snel doorverwijst.

Wij maken ons zorgen over de algemeenheid van de beschrijving van deze problematiek en vragen ons af of dit geen nuancering behoeft.

Werken aan Positieve Gezondheid is, naast taal en werk, de derde pijler van uw beleid. U zet in op preventie, hulp door bijvoorbeeld de GGD en aansluiting bij bestaande, kleine initiatieven.

In verhouding met de twee andere pijlers besteedt u hier weinig aandacht aan en legt u de regie zoveel mogelijk bij de statushouder zelf. Terwijl weerbaarheid een voorwaarde is voor het succesvol afronden van taalcursussen of het vinden van werk. Hoe weerbaar iemand is, is voor een groot deel gebaseerd op de aanwezigheid van familie en het hebben van een sociaal netwerk. U geeft aan als gemeente dit niet direct te kunnen beïnvloeden. De Adviesraad ziet hier kansen om in uw beleid voorwaarden te scheppen en draagvlak te creëren zodat Nieuwkomers mee kunnen doen en zich welkom voelen in onze gemeente en vraagt dit verder uit te werken.

Naast zorgen ook nog enkele suggesties

Snel starten met welkomstraject

Gemeenten moeten met elke inburgeringsplichtige nieuwkomer die bij hen wordt gehuisvest, een brede intake houden (bij voorkeur al in het azc).

Door een toename van het aantal nieuwkomers is er een gebrek aan woningen en blijven de nieuwkomers langer in een AZC. Dit is kostbare tijd die verloren gaat.

Het zo snel mogelijk beginnen met het welkomstraject heeft naar inzien van de Adviesraad een positief effect op de gezondheid. Voorbeelden hiervan: Informatie over de gemeente, kennismaking met de klas waar kinderen in terecht gaan komen, eventueel al starten met Mindfit wanneer inburgeraars traumatische ervaringen hebben ondergaan.

Inzetten van geïntegreerde personen

In een pilot is een zeer positieve ervaring met het inzetten van geïntegreerde personen uit de doelgroep opgedaan. Wij verwijzen hiervoor naar de gemeente Zwartewaterland. Deze personen staan dicht bij de inburgeraar doordat zij zelf een migratieachtergrond hebben of de taal spreken en de cultuur kennen en kunnen de schakel zijn met de Nederlandse cultuur. Zij komen bij de mensen thuis en creëren zo makkelijker een vertrouwensband. De consulent wordt geholpen; er is meer vertrouwen bij de nieuwkomer en het kan voor de vrijwilliger een zinvolle activiteit zijn. Wij vragen aandacht voor deze kans.

Blijven investeren in taalactiviteiten

Helaas is tijdens de coronacrisis gebleken dat het bereiken van een taalniveau geen garantie is voor het behouden hiervan, wanneer er geen of te weinig gelegenheden zijn om dit te (blijven) oefenen. Om het taalniveau te borgen adviseren wij te investeren in activiteiten waar inburgeraars terecht kunnen na het afsluiten van hun inburgering en iedereen kan leren en oefenen.

Module Arbeidsparticipatie (MAP):

Om nieuwkomers een werk-, ervarings-, of vrijwilligersplek te garanderen is kennis van de situatie in onze gemeente en een lokaal netwerk nodig waarover ambtenaren niet altijd beschikken. Daarnaast

is hiervoor een lokaal draagvlak nodig, waar een taak bij de gemeente ligt. Hetzelfde geldt voor het stimuleren van de bereidheid bij lokale ondernemers om bijvoorbeeld werk/leerplekken of arbeidsplaatsen aan te bieden. Aansluiting zoeken bij de gevolgde opleiding of werkervaring in het land van herkomst heeft hierbij de voorkeur. Daarbij is het soms van belang om out-of-the-box te denken (bijvoorbeeld een volkstuin in een volkstuintencomplex voor nieuwkomers uit de Z-route met een achtergrond als landbouwer). Hiervoor kan naar mening van de Adviesraad gebruik gemaakt worden van lokale netwerken.